

Nr 294.

Av herr Bengtson, om en allmän översyn av nöjesskatteförordningen m. m.

I Kungl. Maj:ts förordning om nöjesskatt av den 21 december 1945 föreskrives, att skatt skall utgå på de intäkter, som inflyter vid anordnandet av vissa offentliga tillställningar, s. k. nöjesskatt. Förordningen har ändrats vid flera tillfällen, så att den nu kan sägas innehålla detaljerade bestämmelser för alla de i förordningens 3 § uppräknade områdena.

Om sålunda detaljerna i nöjesskatteförordningen ägnats en avsevärd uppmärksamhet, torde man däremot inte kunna säga, att nöjesskattens allmänna principer och konsekvenser blivit föremål för en så ingående granskning, som skulle varit önskvärd. Nøjesskatteförordningen är därför enligt min mening inte på tillfredsställande sätt avpassad efter vår tids uppfattning om vad som i detta avseende bör bli föremål för beskattning. Framför allt synes mig icke de konsekvenser, som ur kulturell synpunkt följer av ifrågavarande beskattning, ha blivit beaktade i önskvärd utsträckning.

Bland de nöjestillställningar, för vilka skatt enligt nöjesskatteförordningen skall utgå, ingår även teaterföreställningar. Härifrån undantages dock enligt förordningens 13 § nöjestillställning, som anordnas av Kungl. Teatern eller Kungl. Dramatiska teatern i Stockholm å lokal, som för teaterns verksamhet i huvudstaden stadigvarande begagnas. För teaterföreställning, som gives å annan plats i t. ex. riksteaterns regi, skall däremot — även om ensemblen är från Kungl. Dramatiska teatern — beskattning ske enligt nöjesskatteförordningen. Många kommuner beviljar emellertid restitution för kommundelen av nöjesskatten (7,5 procent).

Enligt min mening bör det starkt ifrågasättas, om det ur kulturell synpunkt är riktigt att beskatta teaterföreställningar och liknande tillställningar. Det kan inte anses rättvist, att teaterverksamheten i landsorten skall arbeta under mindre gynnsamma förhållanden än de kungliga teatern i Stockholm. Tvärtom bör det anses angeläget att landsortens teaterverksamhet befrämjas i så stor utsträckning som möjligt. Teater, musik och liknande underhållning, konstnärlig dans, idrott och gymnastik har tyvärr i vår tid små möjligheter att framgångsrikt kunna konkurrera med den mängd av kulturellt lågvärdiga nöjen, som i olika former utbjudes av den merkantila nöjesindustrien. Det bör enligt min mening övervägas, om icke nöjesskatten helt bör avskaffas för teaterföreställningar och sådana tillställningar, som ovan nämnts.

Beträffande biografföreställningar gäller, att nöjesskatt utgår efter högre procentsatser än för nöjestillställning i allmänhet. Vid biografföreställningar visas film av ur kulturell synpunkt mycket skiftande värde, och det torde därför inte vara möjligt att generellt fritaga filmen från nöjesskatt. Det synes mig emellertid vara önskvärt, att det nuvarande systemet med befrielse från nöjesskatt för vissa kulturellt värdefulla filmer förenklas och vinner en vidare tillämpning.

Det synes mig också motiverat att för nöjesskattförordningens tillämpning en säkrare precisering vinnes av vad som skall vara att betrakta som nöjestillställning. Det synes t. ex. ha inträffat, att av religiösa samfund anordnade andliga konserter, vid vilka predikan förekommer, beskattats som nöjestillställning. Tillämpningen synes också ha varierat från fall till fall. Tillställningar, vid vilka förekommer t. ex. föredrag, musik, sång och folkdanser, synes i vissa fall ha belagts med nöjesskatt, medan de i andra fall fritagits från sådan skatt. Större enhetlighet i tillämpningen bör enligt min mening eftersträvas, varför frågan om de gällande föreskrifternas utformning bör upptagas till prövning. Även i fråga om fördelningen mellan stat och kommun och mellan olika kommuner liksom i fråga om användningen av nöjesskattemedel finnes åtskilligt, som bättre borde anpassas till de förändringar i samhället, som ägt rum under de senare decennierna.

Om det sålunda, som ovan framhållits, för vissa av de nu nöjesskattebelagda tillställningarna kan ifrågasättas, om nöjesskatt verkligen bör utgå, finns det å andra sidan andra områden, som eventuellt borde beläggas med nöjesskatt. Som exempel härpå kan nämnas spritrestaurangerna, vilka har att erlägga nöjesskatt endast om spritserveringen sker i samband med dans. Man kan emellertid konstatera att allmänheten i många fall inte betraktar spritrestaurangerna som näringsställen utan som nöjesplatser, och i så fall borde nöjesskatt utgå lika väl på restaurangbesök som på nu redan nöjesskattebelagda tillställningar.

Frågan om skatt på veckotidningar, som tidigare behandlats av riksdagen, har icke fått någon lösning, mest på grund av de svåra gränsdragningsproblemen. Utöver den rikliga floran av s. k. kolorerade veckotidningar har under senare tid ännu en form av ur kulturell synpunkt lågvärdig litteratur tillkommit, nämligen de s. k. seriemagasinen. Dessa har vunnit en allt större spridning, och de måste sägas utgöra en allvarlig fara för barn och ungdom. Sådan litteratur, som enligt min uppfattning inte kan ge läsarna något som helst av kulturellt värde, borde bli föremål för särskild beskattning. Det är naturligtvis möjligt, att beskattning av de s. k. seriemagasinen inte kan genomföras på grund av gränsdragningssvårigheterna, men i så fall bör man tillämpa samma regel även inom andra områden. Grammofonskivor är, oavsett vilken musik det gäller, skattebelagda enligt Kungl. Maj:ts förordning om försäljningsskatt (SF nr 85/1948). Därigenom uppkommer den i sanning underliga situationen, att man t. ex.

får betala skatt, då man köper Beethovens femte symfoni på grammofon-skiva, men inte om man köper ett s. k. seriemagasin om Stålmannen. Det behöver knappast diskuteras, huruvida en sådan skattelagstifning är kulturfrämjande.

Med anledning av vad som ovan anförts får jag hemställa,
att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en allmän översyn av nöjesskatteförordningen och andra för ifrågavarande område gällande förordningar i enlighet med motionens syfte.

Stockholm den 27 januari 1953.

Torsten Bengtson.